

Om »Grundrente« af Fiskegrunde.

Af

Jens Warming.

Lad os tænke os to Fiskegrunde, A og B, der hver kan afgive for netop 200000 Kr. Fisk aarlig, uden at Bestanden forringes. For at opfiske denne Værdi paa A kræves der 100 Fiskere, der altsaa hver erhoder 2000 Kr.; kommer der flere end 100, vil Udbyttet aftage, fordi dette betyder Rovdrift, og er der færre end 100, kan de ikke overkomme at udnytte Grunden fuldt ud. Grunden B ligger imidlertid mere afsides og er mere vidtstrakt, saa at der spildes en Del Tid med at sejle derud og sejle rundt paa Grunden; den er desuden mere urolig, saa at en Del Arbejdsdage gaar tabt ved daarligt Vejr. Der kræves derfor 133 Mand for at naa de 200000 Kr., og hver vil faa 1500 Kr.

Imidlertid kan det under fri Konkurrence ikke tænkes, at Forholdene netop falder saaledes i Lave, at Grundene besøges af henholdsvis 100 og 133 Mand, og at den maksimale Produktion derfor naas. Thi naar der tjenes 2000 Kr. paa A, men kun 1500 paa B, vil nogle Fiskere fra B søge over til A, f. Eks. 14 Mand, hvorefter hver tjener 1630 Kr. Vi har da

A. 114 Mand à 1630 Kr. == 185820 Kr.
B. 119 — — — — = 193970 —

Om »Grundrente« af Fiskegrunde.

Af

Jens Warming.

Lad os tænke os to Fiskegrunde, A og B, der hver kan afgive for netop 200000 Kr. Fisk aarlig, uden at Bestanden forringes. For at opfiske denne Værdi paa A kræves der 100 Fiskere, der altsaa hver erholder 2000 Kr.; kommer der flere end 100, vil Udbyttet aftage, fordi dette betyder Rovdrift, og er der færre end 100, kan de ikke overkomme at udnytte Grunden fuldt ud. Grunden B ligger imidlertid mere afsides og er mere vidtstrakt, saa at der spildes en Del Tid med at sejle derud og sejle rundt paa Grunden; den er desuden mere urolig, saa at en Del Arbejdsdage gaar tabt ved daarligt Vejr. Der kræves derfor 133 Mand for at naa de 200000 Kr., og hver vil faa 1500 Kr.

Imidlertid kan det under fri Konkurrence ikke tænkes, at Forholdene netop falder saaledes i Lave, at Grundene besøges af henholdsvis 100 og 133 Mand, og at den maksimale Produktion derfor naas. Thi naar der tjenes 2000 Kr. paa A, men kun 1500 paa B, vil nogle Fiskere fra B søge over til A, f. Eks. 14 Mand, hvorefter hver tjener 1630 Kr. Vi har da

A. 114 Mand à 1630 Kr. == 185820 Kr.
B. 119 — — — — = 193970 —

Begge Grunde giver altsaa nu en Del mindre end Maksimum, den ene, fordi den udnyttes for stærkt, den anden omvendt. Om nu denne Ligevægtstilstand er mulig, vil dernæst bero paa, hvad der kan tjenes i andre Erhverv, og paa Omkostningerne ved Fiskeriet. Lad os tænke os Omkostningerne ens paa begge Grunde (i Virkeligheden er de antagelig højere paa B, fordi flere Redskaber ødelægges osv.). Lad Omkostningerne være 400 Kr. pr. Mand og den ved andre Erhvervs Konkurrence bestemte Løn successive 1700, 1600, 1500 Kr. osv. Vi har da følgende Tabel:

Løn + Omk.	A		B	
	Antal Fiskere	Ud- bytte	Antal Fiskere	Ud- bytte
2100	95	199500	70	147000
2000	100	200000	80	160000
1900	104	197600	90	171000
1800	108	194400	100	180000
1700	112	190400	111	188700
1600	115	184000	123	196800
1500	118	177000	133	200000
1400	121	169400	140	196000

For begge Fiskegrunde er der Aftagen til begge Sider fra Maksimumspunktet 200000 Kr., men af fuldstændig forskellige Aarsager. Forringelsen opefter er fuldstændig berettiget; den er en uundgaaelig Følge af, at det med saa høje Lønninger ikke kan betale sig at udnytte vedkommende Grund fuldt ud. Men Forringelsen nedefter, der som det vil ses gaar i et raskere Tempo, kan ikke forsvares; der spildes Arbejdskraft, og for hver Mand mere, bliver ikke blot det gennemsnitlige, men endog det samlede Udbytte mindre (en Undtagelse fra Loven om Grænseproduktiviteten som

bestemmende for Arbejdslønnen). Det sidste kunde maaske forhindres ved en passende Lovgivning om Undermaalsfisk, Fredningstider, Forbud mod visse Redskaber, der er særlig ødelæggende for Yngelen, osv.; men de fulde 200000 Kr. kan man næppe naa ad den Vej, og at f. Eks. 121 Mand slider i det for at naa, hvad 100 ligesaa let kunde fange, undgaas slet ikke. Den fri Konkurrence gør endog den bedste Grund ringest, jfr. de 3 nederste Linjer, idet Rovdriften der er mest udpræget, indtil 21 Mand for mange, mod 7 paa B.

Staten har imidlertid et saare naturligt Middel til at bringe det hele i Lave, nemlig at opkræve Grundrente af de gode Grunde. Hvis Staten tager Differencen mellem Udbyttet pr. Mand ved Maksimumsdrift og den gængse Løn (+ Omk.), vil der netop komme det Antal Fiskere paa hver Grund, som betinger Maksimumsproduktionen. Er Lønnen 1400, tager Staten for et paa een Person lydende »Fiskekort« til A 600 Kr., til B 100 Kr.; der vil da blive løst 100 Kort til A, hvor hver vil tjene $2000 \div 600 = 1400$ Kr.; og der vil blive løst 133 Kort til B, hvor hver vil tjene $1500 \div 100 = 1400$ Kr. Løses der flere, vil der ikke blive normal Løn; løses der færre, vil der tjenes for meget pr. Mand, saa at Folk vil strømme til. Er Lønnen 1500 eller højere, vil B blive overladt til fri Drift for hvemsomhelst, thi der er ingen Fare for Rovdrift; over 1500 Kr. vil Driften endog blive ekstensiv.

De Penge, Staten saaledes tjener (ved Lønnen 1400 Kr.: 60000 + 13300 Kr.), gør ikke direkte nogen Fisker fattigere; det der svarer til Rovdriftens For-

byggelse (30600 + 4000 Kr.), skader ingen. Resten, 38700 Kr., er de overflødiggjorte 21 + 7 (nøjagtig $6\frac{2}{3}$) Fiskeres Løn à 1400 Kr.; disse Mennesker maa altsaa søge Arbejde ved andre Erhverv; men Statens (eller Skatteydernes) forøgede Købeevne kan jo netop forslaa til at overtage den forøgede Produktion saavel i Fiskeriet som i disse andre Erhverv.

Det, der her foreslaas, er i Virkeligheden kun at overføre den samme Planmæssighed til Fiskeriet, som altid har raadet i Landbruget. Hvis der ikke skulde betales mere for Adgang til den gode Jord end til den magre, vilde alle dyrke den gode; men den efter Jordens Kvalitet afpassede Jordrente regulerer Forholdene, saa at det bliver lige fordelagtigt at dyrke de forskellige Jorder. Kun Skade, at Jordrenten gaar i private Lommer. Som en Kuriositet kan nævnes, at en af vore hjemlige Jordreformatorer tænker sig, at alle skulde have Ret til gratis, men personlig, at dyrke et vist Stykke Jord, nemlig enten et mindre Stykke god Jord eller et større Stykke mager. Den herved betingede Fordeling af Arbejdskraften mellem de forskellige Jorder vilde være en helt anden end den, der betinger det størst mulige nationale Udbytte, idet den bedre Jords Indehaver ved overdreven intensiv Drift vilde neutralisere sin lille Lods Jordrente, ganske ligesom de bedste Fiskepladsers »Vandrente« smuldrer bort ved det nu herskende Anarki. En Forskel er det dog, at mere Arbejde altid forøger Jordens Udbytte, om end degressivt, medens det fra et vist Punkt forringer Fiskeriet; Arbejdet ved Fiskeriet bestaar nemlig normalt kun i at tage (høste), men ved Landbruget ogsaa i at give.

Læsere med teoretiske Forudsætninger vil imidlertid indse, at vi endnu ikke er ved Maalet; vi skal nemlig ikke ukritisk tilstræbe den størst mulige Total-Produktion, men maa sørge for, at Grænse-Produktiviteten svarer til andre Erhvervs, d. v. s. at den sidst anvendte Arbejder forøger Total-Udbyttet med samme Sum, som han kunde tjene andetsteds. Heller ikke i Landbruget er det jo Idealet, at naa det størst mulige Total-Udbytte. Til Forstaaelse heraf skal jeg belyse Grunden A lidt nærmere, stadig under Forudsætning af, at Løn + Omk. er 1400 Kr.

De allerførste Fiskere generer slet ikke hinanden; de kan snarere være hinanden til lidt Støtte. Lad os antage, at Udbyttet vokser proportionalt med de første 8 Mand, der hver fisker for 3347 Kr. (Tallet maa være brudt, for at Resultatet kan blive rundt). Nr. 9 forøger Totaludbyttet med 3344 Kr., Nr. 10 med 3330 Kr., og nu gaar det nedefter med 30 Kr. for hver af de næste 50 Mand, 40 Kr. for hver af de næste 20 og endelig 50 Kr. for hver af de sidste 20, saaledes at Nr. 100 giver 30, og Nr. 101 f. Eks. ÷ 200. Vi har da:

8 Mand à 3347	26776 Kr.
1 — à 3344	3344 —
1 — à 3330	3330 —
50 — à fra 3300 til 1830	128250 —
20 — à - 1790 - 1030	28200 —
20 — à - 980 - 30	10100 —
100 Mand	Tilsammen 200600 Kr.

Det vil ses, at de sidste 20 Mand kun forøger Udbyttet med gennemsnitlig 505 Kr., saaledes at de hellere maatte søge andet Erhverv. Hvormange der bør forlade Fiskeriet, beror paa, hvor Grænseproduk-

tiviteten er 1400 Kr. Det vil ses, at Nr. 70 forøger Udbyttet med 1430, men Nr. 71 med 1390; han bør altsaa ikke være Fisker. De 70 Mand vil fiske for 177800 Kr. eller gennemsnitlig 2540 Kr. Hvis Afgiften pr. Fiskekort da sættes til $2540 \div 1400 = 1140$ Kr., vil der netop komme 70 Mand, og i Stedet for de 100 Kort à 600 Kr. vil Staten sælge 70 Kort à 1140, og altsaa indkassere 19800 Kr. mere. Denne Sum svarer til de 30 Fiskeres Arbejde à 1400 Kr. \div det formindskede Totaludbytte, altsaa $42000 \div 22200$ Kr., d. v. s. hvad de 30 Mand kan producere mere i andet Erhverv, og dette Kvantum har Staten altsaa netop faaet Raad til at købe. Sammenlignet med fri Drift tjener Staten 79800 Kr., og kan herfor netop købe $121 \div 70$ Arbejderes Produktion, 71400 Kr., $+$ det forøgede Fiskeudbytte, $177800 \div 169400$ Kr.

At de 70 Mand netop angiver den bedste Løsning, kan let prøves paa nogle Eksempler. Vilde man tilstræbe 69 Mand, burde et Kort koste $1156\frac{6}{69}$ Kr., og Staten vilde indkassere 79770 Kr. eller 30 Kr. mindre. Og 71 Mand kunde naas, naar Kortet kostede $1123\frac{57}{71}$ Kr., hvorved Staten vilde faa 79790 Kr. eller 10 Kr. mindre end før. Det samme ses endnu lettere, naar man tænker sig Staten driver Fiskegrunden med lejede Arbejdere à 1400 Kr.; ved at udvide Antallet fra 69 til 70 vilde den tjene $1430 \div 1400$ Kr., men ved at antage endnu een Mand mere, $1390 \div 1400$, altsaa henholdsvis tjene 30 og tabe 10 Kr.

At en Skat paa en Næring kan forøge det gennemsnitlige Udbytte deraf, kendes ogsaa paa andre Omraader. En fast aarlig Afgift af passende Højde

vilde saaledes kunne formindske Antallet af Detailhandlere og Beværtere saa stærkt, at de tilbageværende maaske vilde faa større Netto-Udbytte end før — og uden at Konsumenterne blev ringere betjent. Nylig meddelte Bladene, at de virkelige Jægere mente at ville have Fordel af en Jagtskat, beregnet pr. Jæger, idet Dilettanternes Forsvinden vilde øge Vildt-Bestanden.

Fiskeri-Afgiften vilde dog være vanskeligere at administrere, da der kræves en Bonitering af Farvande-ene; den hertil krævede Sagkundskab vil dog for en stor Del foreligge hos dem, der forvalter Statens Understøttelser til Fiskeriet, f. Eks. hos Biologisk Station, samt hos Østersregalets Administration. Andre praktiske Vanskeligheder vedrører Kontrollen og de internationale Fiskepladser.

Jeg skal endnu blot erindre om, at Staten aarlig støtter Fiskeriet med over $\frac{1}{2}$ Mill. Kr., hvilket er forholdsvis langt mere end Understøttelsen til Landbruget, saavel beregnet efter Fiskernes Antal (11000 Forsørgere) som efter Udbyttets Værdi (13 Mill. Kr. aarlig).